

A jegyzőkönyvek aláírása után a barlangbejárat és transzformátorfülke kulcsait Greminger Antal őrmesternek adtam át, hogy azok a később megejtendő katonai vizsgálatok alkalmával rendelkezésre álljanak. (Esetleges aláaknázások szempontjából katonai szakértők is át fogják a barlangot vizsgálni.) Az épületben elhelyeztem *Regecz* András barlangvezetőt, aki további intézkedésig az épületet és a barlangbejáratot őrzi.

Kelt Aggteleken, 1938. november hó 8.-án.

Dr. Kessler Hubert
barlangigazgató.

Az Aggteleki-cseppkőbarlang 1938. évi beszámolójelentése.

Az elmúlt esztendő újabb fejlődést, újabb eredményeket, sikereket hozott nagy természeti kincsünknek, az Aggteleki-cseppkőbarlangnak. Az év legkimagaslóbb eseménye természetesen az volt, hogy a Felvidék visszacsatolásával kezelésünkbe került a barlangnak eddig a Csehszlovák Turista Club kezelésében volt szakasza és az annak bejáratánál épült turistamenedékház. Ezzel a magyar turistatársadalom legalább részleges kártérítést kapott a Magas Tátrában a csehek által elrabolt magyar menedékházakért.

A birtokbavételről és az ezzel kapcsolatos intézkedésekről már a legutóbbi bizottsági ülésen részletesen beszámoltam, itt csak arra kívánok ismét visszatérni, hogy a csehek a menedékházat és a barlangmuzeumot teljesen kifosztották, a barlang villanyvilágítási berendezésének nagy részét pedig leszreolták. Ezeknek a hiányoknak a pótlása súlyos feladat elé állított bennünket.

Ha kifosztva is, de végre teljes egészében a miénk most ez a hatalmas barlangrendszer, amely 22 kilométeres összhosszúságával mint az egész világ legnagyobb cseppkőbarlangja újra Hazánkban van. Ez a ma még beláthatatlan jelentőségű tény úgy a Magyar Turista Szövetségre, mint a barlangot támogató hatóságokra fokozott munkát és kötelességet ró. Reméljük, hogy a barlangnak ez a legnagyobbodása végre meghozza az illetékes hatóságok megértő és az eddiginél nagyobb mérvű támogatását!

A barlang csonkahazai szakasza egyébként ebben az évben is a fejlődés jegyében állt. Az év elején elkészült a Hungária Turista Egyesület áldozatkészségéből létesített földalatti tó a barlang aggteleki szakaszában, majd teljesen járhatóvá tettük az új bejáratral hozzáférhetővé tett Denevérágot és felszereltük a Denevérágot és a tavat villanyvilágítással. A Denevérág bekapcsolásával végre megoldást nyert az aggteleki oldalon a már régen tervezett körjárat. A közönség jelenleg a régi aggteleki bejáraton lép be a barlangba, a Nagy- és Kistemplomon keresztül eljut a földalatti tóhoz, a Hungária-tóhoz. Akinek kedve van, az csónakon bejárja a tavat, akinek ez talán kockázatos, az a tó mentén épített kényelmes, korlátokkal ellátott úton haladva gyönyörködik a tó vizében tükröződő pompás cseppkőképződményekben. Innen a *Paradicsomba* vezet az út, amit egyes helyek kirobbantásával még kényelmesebbé tettünk. A *Paradicsomból* kis szakaszon vissza kell menni a már régebben a *Paradicsom Előcsarnokából* a *Nagytemplom* felé robbantott mesterséges táron keresztül a Denevérágba lehet jutni. Ennek különös érdekessége a számos kőkori tűzhely, a kőkori ember cölöpépítményeinek nyomai és végül *Petőfi Sándornak* az egyik cseppkőbe karcolt aláírása. A Denevérágból a két év óta létesített új bejáraton keresztül a szabadba jut a közönség. Újonnan létesített kényelmes szerpentinút vezet a turistaszállóhoz.

Az elmúlt esztendőben fejeztük be az aggteleki turisztaszálló berendezését is. A 100 személyt befogadó turisztaszállót június hó 10-én adta át ünnepélyes keretek között elnökünk, *Zsitvay Tibor* önmagyméltósága a forgalomnak. Ugyanekkor mutattuk be a nagyközönségnek a földalatti Hungária-tavat és a bejáratí sziklafal tetejére a Hungária TE költségén épült utat.

A jósvafői oldalon a mennyezet lerobbantásával és a mélység feltöltésével lényegesen megkönnyebbitettük a *Horthy-terembe* való jutást. 25 lépcsőt sikerült így eltüntetni, ami különösen az idősebb látogatóknak nagy könnyebbséget jelent.

Bár aktualitását már elvesztette, a teljesség kedvéért mégis megemlítem, hogy a nyár folyamán végre visszahelyezték a csehek a földalatti vasrácsot a volt trianoni határ alá, amivel kb. 1 km hosszú, rendkívül szép barlangszakaszt nyertünk. Azóta természetesen végleg eltávolítottuk a sokat emlegetett rácsot. Jelenleg ez a csehek által kifosztott barlangmuzeum egyelen darabja!

Az aggteleki turisztaszálló felépítése és berendezése végre megengedhetővé tette a már oly régen szükséges propaganda megindítását. Az év elején részletes magyar, német, angol és francia-nyelvű prospektusokat nyomattunk. A kb. 40.000 prospektust az összes hazai menetjegyirodáknak, fürdőhelyeknek, szállodáknak, az összes külföldi képviselteinknek és nagyobb külföldi utazási irodáknak küldtük el. Külön prospektusokat nyomattunk az iskolák számára. Szép propagandát nyújtott a barlangról készült kultúrfilm is, valamint a gyorsvonati kocsikban elhelyezett fényképfelvételek. Májustól augusztusig megjelentek a Főváros, Debrecen és Miskolc hirdetőoszlopain a barlang egészsíves plakátjai.

Az eredmény nem is maradt el. Az ideí általános idegenforgalmi hanyatlás és évvégi háborús hangulat ellenére is 30 százalékkal emelkedett a barlang idegenforgalma az előző évihez képest. Érdekes a belépődíjakból származó bevételek összehasonlítása. Mielőtt a Magyar Turista Szövetség a barlangot átvette volna, 1934-ben kb. 1200.— pengő volt az évi bevétel. A barlang átvételének és a villanyvilágítás bevezetésének évében, 1935-ben 6766.40 pengőre szőkött fel a bevétel, amely azóta 7873.—, 10.078.— és az elmúlt évben 12.654.— pengőre emelkedett! Ezek a számok mindennél jobban igazolják a MTSz eredményes munkáját és azt, hogy a barlang fokozatos fejlődés előtt áll.

A barlang ismertetéséhez hozzájárult a számos vetítettképes előadás, a sok újságközlemény, rádióelőadás és elsősorban a barlangnál megfordultak személyes porpagandája.

A java látogatószezonzban, szeptember elején hirtelen megszűnt a forgalom, a látogatók teljesen elmaradtak. De megjőttek a remények, régi álmok, vágyak beteljesülésének előjelei. Ekkor már tudtuk, hogy nemsokáig késhet már az az idő, amikor az a hirhedt földalatti vasrács el fog tűnni. A várakozás kegyetlen, győtrő idejét a barlang felett emelkedő határhegyen töltöttük, ahonnan vágyakozva tekintettünk a felszabadítandó vidékre, a barlang folytatását rejtő hegyekre. A legizgalmasabb napokban már a földalatti vasrács sem akadályozhatta meg, hogy a magyar színek a csehek által bitorolt barlangszakaszba kerüljenek. A legutolsó napok éjszakáiban állandó motorberregés jelezte nekünk, hogy a csehek mentenek, ami menthető: teherautókon szállítják a turisztaszálló berendezését, a barlang világítási berendezését és — ami talán legjobban fájt: a magyar földből kiásott páratlan muzeális értékű leleteket, Hazánk őskorának egyedülálló kultúrmaradványait!

Talán nem tartozik egy hivatalos jelentés keretéhez a bevonulás magasztos eseményét és azt az érzést leírni, ami eltöltött, amikor végre 1938. november hó 7-én délelőtt 11 órakor győnyörű napsütésben átléphettem honvédeinkkel az eddig tilos határt, leírni a barlang birtokbavételének és a magyar lobogó felvonásának felejthetetlen pillanatát. De még mindig ennek hatása alatt kérem szeretett elnökünket, a bizottság minden tagját: *kövessenek el mindent, hogy az Aggteleki-cseppkőbarlang, ez a páratlan nemzeti kincsünk mielőbb elnyerje méltó helyét az egész világ legnagyobb látványosságainak élen.*

Dr. Kessler Hubert
barlangigazgató.

Az Aggteleki-cseppkőbarlang 1938. évi zárszámadása.

BEVÉTELEK:	Pengő	Pengő
Turistaszálló tiszta jövedelme		1739.78
Barlangbelépődíjak		12804.—
Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal.....		7000.—
Országos Testnevelési Tanács		6000.—
Ágylapítványok:		
Magyar Turista Szövetség.....	500.—	
„Vándorok” Turista E.....	100.—	
„Encián” Turista E.....	100.—	
„Börzsöny” Turista E.....	100.—	
Bankliga	200.—	
Pénzügyi Tisztviselők	100.—	
BBTE Turista Osztálya	400.—	
RAC Turista Osztálya	100.—	
Budapest székesfőváros	2000.—	
Turisták Inóci Társasága	100.—	
Magyar Turista Egyesület	400.—	4100.—
Hungária Turista Egyesület (Kilátóra)		300.—
Borsod-Gömör-Kishont vármegye		1000.—
Abaúj-Torna vármegye.....		2000.—
Benzineladás		900.71
Különféle bevételek		258.45
Készpénzmaradvány 1937-ről		50.16
Banktartozás (Leszámitolóbank)		4431.—
		39584.—
KIADÁSOK:		
1937. évi banktartozás kiegyenlítése		10073.—
Aggteleki ref. egyháznak bér		381.20
Hungária-tó és kilátó		1526.40
Parkírozás, tereprendezés Aggteleken		1682.52
Telekvétel		915.—
Denevérág és Hungária-tó világítása		4248.98
Denevérágban útépités		662.05
Turistaszálló berendezése		5373.89
Utíatalány.....		400.—
Vezetők fizetése		1812.31
Titkár-pénztáros		380.—
Üzemanyag		3161.90
Új lámpák, izzók, alkatrészek		1001.27
Telefonbérlet három állomás után		570.54
Irodafelszerelés, postadíjak, nyomtatványok		658.70
Adók, illetékek		569.17
Barlangruhák, kölcsönkabátok		264.31
Propaganda		3232.19
Útépités a jósvafői szakaszban		275.65
Bankkamat		352.26
Különféle kiadások		1372.57
Készpénzkészlet a barlangpénztárban		750.10
		39584.10

Az Aggteleki-cseppkőbarlang 1939. évi költségelőirányzata.

BEVÉTELEK:		Pengő
Barlangbelépődíjak	15000.—	
Turistaszállók tiszta jövedelme	2249.90	
Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal.....	15000.—	
OMIH 1938. évi hátraléka.....	3000.—	
Országos Testnevelési Tanács	6000.—	
Bankkölcsön	10000.—	
Abauj-Torna vármegye.....	1000.—	
Gömör-Kishont vármegye	1000.—	
Ágyalapítványok.....	1000.—	
Készpénzmaradvány 1938. évről	750.10	
	55000.—	
KIADÁSOK:		
1938. évi banktartozás és kamatok.....	5000.—	
Turbinaépítés és telekvétel	20000.—	
Domica turistaház felszerelése	6000.—	
Alkalmazottak fizetése.....	4500.—	
Barlangi utak építése	4000.—	
Propaganda	3000.—	
Betongarázs Aggteleken	3000.—	
Üzemanyag	2500.—	
Domica-szakaszban reflektorok pótlása	1000.—	
Barlangi tó nagyobbitása és világítása.....	1000.—	
Új izzók, lámpák, alkatrészek	600.—	
Telefonbérletek	600.—	
Irodai felszerelés, nyomtatványok, postadíjak	500.—	
Bérletek	500.—	
Utátalány.....	400.—	
Kutatófelszerelések	400.—	
Parkirozás.....	500.—	
Adók, illetékek stb.....	500.—	
Előre nem látott kiadások.....	1000.—	
	55000.—	